

Wyrok z dnia 17 marca 1999 r.

II UKN 496/98

1. Pismo organu rentowego zawierające rozstrzygnięcie w sprawie, o której stanowi art. 476 KPC należy traktować jak decyzję.

2. Spółka akcyjna, do której na podstawie art. 39 ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 26, poz. 143 ze zm.) nie stosuje się do przepisów dotyczących jednostek gospodarki uspołecznionej nie jest uspołecznionym zakładem pracy w rozumieniu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Stefania Szymańska, Maria Tyszal (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 3 marca 1999 r. sprawy z powództwa Józefa Ł. przeciwko 1) Cementowni „N.” S.A. w S. 2) Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o jednorazowe odszkodowanie, na skutek kasacji Cementowni „N.” S.A. w S. od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 27 maja 1998 r. [...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Kielcach z dnia 27 stycznia 1998 r. [...] w punkcie pierwszym i oddalił powództwo.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 1998 r. Sąd Rejonowy w Kielcach zasądził od Cementowni „N.” Spółki Akcyjnej w S. na rzecz Józefa Ł. jako odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej – kwotę 7.371 zł z należnymi odsetkami od dnia 11 lutego 1998 r. i oddalił powództwo w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K.

Sąd ten ustalił, iż powód jest inwalidą III grupy z powodu choroby zawodowej, która powstała w związku z jego pracą w Zakładach Cementowo-Wapienniczych „N.” w S. w latach 1973-1993 r. Orzeczeniem Obwodowej Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa z dnia 5 sierpnia 1997 r. ustalono u niego uszczerbek na zdrowiu w rozmiarze 30%. Cementownia „N.” pismem z dnia 22 sierpnia 1997 r. odmówiła wypłaty odszkodowania. Zakład Ubezpieczeń Społecznych pismem z dnia 7 października również odmówił wypłaty odszkodowania zarzucając, iż obowiązujące przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) – nie nakładają na Zakład obowiązku przejęcia zobowiązań na skutek przekształcenia w spółki przedsiębiorstw państwowych zakładów pracy.

Sąd Rejonowy uznał, iż roszczenie powoda jest zasadne, bowiem na stronie pozwanej, tj. na Cementowni „N.” S.A. w S., jako następcy prawnemu byłego uspołecznionego zakładu pracy, ciąży obowiązek wypłaty pracownikowi jednorazowego odszkodowania pieniężnego z tytułu choroby zawodowej w oparciu o art. 32 powołanej ustawy z 12 czerwca 1975 r.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach wyrokiem z dnia 27 maja 1998 r. [...] oddalił apelację Cementowni „N.” S.A., uznając za prawidłowe zarówno ustalenia faktyczne, jak i podstawę prawną zaskarżonego rozstrzygnięcia.

W kasacji od tego wyroku Cementownia „N.” S.A. wniosła o jego zmianę i oddalenie powództwa zarzucając, że został wydany z naruszeniem prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144) „poprzez przyjęcie, że pozwana Spółka jest zobowiązana do zapłaty jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej dla Józefa Ł.”.

Rozpoznając kasację Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Jest poza sporem, że w wyniku przekształceń własnościowych poprzedni zakład pracy powoda „Zakłady Cementowo-Wapiennicze”, działający do dnia 2 stycznia 1996 r., jako przedsiębiorstwo państwowe, stał się jednoosobową spółką Skarbu

Państwa, w której z dniem 21 grudnia 1996 r. większościowy pakiet akcji (74%) nabyła niemiecka firma D.

Już w uchwale z dnia 6 września 1994 r., II UZP 22/94, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, który skład orzekający w pełni podziela, że spółka akcyjna, w której jednoosobowa spółka Skarbu Państwa posiada ponad 50% kapitału akcyjnego, a w której akcje objęły także podmioty zagraniczne na podstawie ustawy z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz.U. Nr 60, poz. 252 ze zm.) nie jest uspołecznionym zakładem pracy. Wprawdzie uchwała nie dotyczyła bezpośrednio powołanej wyżej ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r., jednakże zawarte w jej uzasadnieniu wywody prawne znajdują pełne zastosowanie w rozpatrywanej sprawie, nie ma więc potrzeby ich powtarzania. Podkreślić jedynie należy, że w myśl art. 39 wspomnianej ustawy o spółkach z kapitałem zagranicznym do spółek tych nie stosuje się przepisów dotyczących jednostek gospodarki uspołecznionej. Zdaniem składu orzekającego, przez pojęcie jednostek gospodarki uspołecznionej należy w omawianym zakresie rozumieć uspołecznione zakłady pracy. Przytoczona wyżej uchwała tym bardziej ma zastosowanie w sprawie, że udział zagraniczny w kapitale akcyjnym pozwanej Spółki przekracza 50%, a więc brak jest podstaw prawnych do przyjęcia, że jest ona uspołecznionym zakładem pracy w rozumieniu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy...

Skoro pozwana nie jest uspołecznionym zakładem pracy bezprzedmiotowe są wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odnośnie do jej odpowiedzialności na podstawie art. 32 ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy. Zauważyć jedynie należy, że powołana przez Sąd Apelacyjny uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1994 r., II PZP 3/94 (OSNAPiUS 1994 nr 4, poz. 65) nie ma w sprawie zastosowania, bowiem dotyczyła solidarnej odpowiedzialności powstałych z podziału jednostki gospodarki uspołecznionej zakładów pracy, w których nie było udziału kapitału zagranicznego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy uznał, że podstawa kasacyjna jest usprawiedliwiona pomimo błędnego jej sprecyzowania przez wnoszącego kasację. Naruszenie zaskarżonym wyrokiem wskazanego przepisu prawa materialnego nie nastąpiło bowiem przez jego błędną wykładnię, lecz przez niewłaściwe zastosowanie.

Sąd Najwyższy zauważa też, że ponieważ Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wydał decyzji, a jego pismo z dnia 7 października 1997 r. odmawiające wniosko-

dawcy wypłaty odszkodowania nie zawiera klauzuli odwoławczej, Józef Ł. może w każdym czasie wnieść odwołanie do Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, właściwego – na podstawie art. 476 § 2 pkt 4 KPC – do rozpoznania roszczenia odszkodowawczego z tytułu choroby zawodowej. Jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji, prawomocnego w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd ten rozpoznawał sprawę w aspekcie roszczenia wynikającego z następstwa prawnego byłego uspołecznionego zakładu pracy, chociaż nie wskazał stosownego przepisu Kodeksu cywilnego; w zakresie roszczenia o charakterze ubezpieczeniowym nie zachodzi więc powaga rzeczy osądzonej.

Szczegółowe zasady odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w związku z przekształceniami własnościowymi zawiera uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1998 r., III ZP 12/96 (OSNAPiUS 1998 nr 23, poz. 689).

Wobec powyższego Sąd Najwyższy na podstawie powołanych przepisów oraz art. 393¹⁵ KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====